



תורת החכמים

גיליון שבועי להנחלת תורת רבותינו חכמי ספרד זיע"א

יוצא לאור על ידי מכון חכמי ספרד רח' הרב צבאן 9 נתיבות טל 077-5535280 | פקס 077-5535281 | מייל toratsfarad@gmail.com

עיר	כניסה	יציאה	ר"ת
י-ם	17:17	18:09	18:48
ת"א	17:14	18:06	18:44
חיפה	17:15	18:07	18:45
ב"ש	17:17	18:08	18:47

פרשת תצוה - זכור תשע"ח

גיליון
נ"ג

זכותנו בעולם הזה תלוי בקיום התורה

"זכור את אשר עשה לך עמלק בדרך בצאתכם ממצרים... תמחה את זכר עמלק מתחת השמים לא תשכח" (דברים כה יז-יט)

הנה מובא במדרש (פסקתא רב כהנא ג) עה"פ "ויבא עמלק וינקם עם ישרא'ל בנרפידם" (שמות יז, ח), מפני מה בא עמלק להילחם עם ישראל? מפני שרפו ידיהם מן התורה ומן המצוות.

ויש להקשות וכי מה איכפת לו לעמלק שרפו ישראל את ידיהם מעסק התורה והמצוות? ועוד קשה שאם עם ישראל רפו את ידיהם מן התורה והמצוות א"כ מה הטענה כלפי עמלק שצויתה עלינו התורה למחות את זכרו, הרי הוא שימש כשליח לקיים את רצונו יתברך?

ומבאר מרן רבינו חיים יוסף דוד אזולאי (ראה אודותיו במדור הסמוך) בספרו ראש דוד, בהקדים את דברי התנא דבי אליהו (זוטא פרשה יט) שיעקב ועשיו חלקו העולמות ויעקב לקח העולם הבא ועשיו לקח את העולם הזה, והקשה ע"ז מהר"ש פרימו א"כ כיצד אנו בני יעקב נהנים מהעוה"ז יותר מכדי חיינו לחם צר ומים לחץ?

וביאר הגאון מהר"ש פרימו ע"פ מה שאמרו חז"ל (שבת פח), ששמים וארץ היו תלויים ועומדים מאז שנבראו. והתנה הקב"ה עם מעשה בראשית, אם מקבלים את התורה, מוטב, ואם לאו חוזר העולם לתווה ובוהו. וכשחזיר הקב"ה אצל עשיו וישמעאל בכדי לתת להם את התורה ומיאנו לקבלה, באותו הזמן היה העולם נתון בסכנת חורבן, וכשבא אצל עם ישראל וקיבלוהו, הצילו את העולם מחורבן, ועי"ז זכו ישראל גם בעוה"ז.

ודומה הדבר למה שמצינו בגמרא (ב"מ כד.) "המציל מווטו של ים, הרי אלו שלו", וכן העוה"ז שעמד לפני חורבן וישראל הצילוהו ע"י שקיבלו את התורה, גם להם יש חלק בעוה"ז. ע"כ.

והגאון החיד"א המליץ את הפסוק בשיעיה (אי"ט כ) "אם תאבו ושמעתם טוב הארץ תאכלו: ואם תמאצו ומריתם חרב תאכלו כי פי ה' דבר", ודרשו רבותנו (ויק"ר פ"ג) אומר הקב"ה לבניו, אם תאבו ותשמעו לקולי ותקיימו את מצוותי, הרי הם זוכים מן הדין גם בעוה"ז, ואם לאו, "חרב תאכלו", חרב מלשון חרובים, כלומר הנאתכם מן העוה"ז אינה אלא כדי קיום נפשכם.

ועתה, על פי האמור יתבאר שעמלק שהוא מזכרו של עשיו, יצא להילחם בעם ישראל בטענה שהם גולנים, מפני שראה אותם יוצאים ממצרים מלאים כל טוב, ומרפים את ידיהם מעסק התורה והמצוות ולכן אין להם זכות וחלק בעוה"ז כיוון שאינם יכולים לטעון שהם מצילים מווטו של ים. וחזר הדבר שוב בימי אחשוורוש, כדאייתא בגמרא (שבת פח.) עה"פ "קמזו ונקבלו הקהודים" (אסתר ט) קיימו מה שכבר קיבלו עליהם בהר סיני, שהרי ידוע שבהר סיני כפה הקב"ה עליהם הר כגיגית בכדי שיקבלו את התורה. ובימי אחשוורוש קם

תולדותיהם של חכמים

הגאון רבי חיים יוסף דוד אזולאי זצ"ל

יומא דנשמתא - י"א אדר תקס"ו

כל התורה כולה היתה סדורה לפני גאון עוזנו מרן החיד"א, ולמרות נדודיו ומסעותיו הרבים, לא נשתכח מאומה מתורתו.



רבינו נולד בירושלים בשנת תפ"ה, ובגיל שש נכנס ללמוד בישיבת 'בית יעקב' בראשות הגאון רבי יונה בן, מ"ח"ס "נחפה בכסף". מילדותו החל בכתיבה המגלה את גאונו וחכמתו. בגיל י"ד נשא את בתו של החכם רבי נסים ברכה, ובגיל ט"ז החל לכתוב את ספרו שם הגדולים.

מסעות רבות ערך רבינו לטובת עניי ארץ ישראל. תחילה, בהיותו בן כ"ט שנים נסע לאיטליה, ארצות אשכנז, הולנד ואנגליה. בהמשך גם נסע לטורקיה, מצרים ותוניס עד שהיה ממונה בפי חכמי דורו 'התייר הגדול'. במסעותיו חקר ספרות עתיקות, שינו כתיב יד שמצא שם והעתיקו בעל פה מחוץ לספריה, ורבים מספריו מלאים חידושים שלא שמעתם און.

למעלה ממואה ספרי גאונות כתב רבינו, בכל מקצועות התורה. הספרים כתובים בלשון מליצית צחה, ורבים משמותיהם ע"ש אברי הגוף, ראש יוסף, פתח עינים, יעיר אוון, דבש לפי, צווארי שלל, זרוע ימין, מורה באצבע, צפורן שמיר, לב דוד, חדרי בטן, ברכי יוסף, שמחת הרגל ועוד.

לכל מקום שבא עורר את העם לתשובה להתמדת לימוד התורה ולתיקון המידות, והכל ראו כי רוח ה' דבר בו. כך למשל הוכיח את חמני תניס שעוסקים רק בפלפול וסברות, ולא עוסקים בלימוד ההלכה. מונג היה נוה לבריות מאוד, ומימי ברח מן המחלוקת והמריבה, ואף את הרבנות שגאו ומיאו לקבלה בערים ובקהילות חשובות, למעט תקופה קצובה במצרים ובליורנו.

בשנת תקס"ו בהיותו בליורנו נפטר ונטמן שם, בשנת תש"א העבירו השלטונות הפשיסטיים את קברו למקום אחר, ובשנת תש"ך הועלו עצמותיו ונטמנו בהר המנוחות, ומקופתו גדולים נראו אז.

היוליא דצדיקיא



יום שבת ט' אדר

רבי יהודה נחמד, סגן רבה של טבריה (ימי חיים ארבעים) ושם מנו"כ רבי משה בהלול, מקנס (מחוק), טבריה, שד"ר למצרים רבי דוד גישי, מחכמי המקובלים בלב, רבי אליהו בנימין, ראש הרבנים בגורד, רבי מנחם נחמיא, דיין בטרפול (אב), תל אביב רבי יעקב דוויק הכהן, מחו"ר פורת יוסף,

יום ראשון י' אדר

רבי שמעיה קובו, סלונקי (י) אביו של רבי יוסף רבי דוד אלקלעי, ירושלים מחו"ר ישיבת בית אל, אביו של רבי חיים רבי יוסף שמוון, פאס (מחוק), תלמיד רבי שלמה בחובט ומייסד תלמוד תורה הראשון ביפו רבי אליהו תמיס עתני, פתח, מח"ס טוב טעם וטעמי התורה רבי אברהם אבישכול, ראש הישיבה במקנס (מחוק) רבי יחיא אדראן, תאפילת (מחוק) מח"ס אני לדודי על דודו רבי דוד אביחירא

יום שני י"א אדר

רבי חיים יוסף דוד אזולאי (חיד"א), ירושלים, שם מנו"כ. מח"ס ברכי יוסף ועוד ספרים רבים, תקס"ו רבי אברהם אביחירא בן האביר יעקב, תפילת (מחוק), טבריה,

יום שלישי י"ב אדר

רבי שלמה הררי, מחו"ר דמשק (מחוק) רבי יודאל קואניקה, סלונקי (י) ירושלים, שם מנו"כ. ר"ח הסד אל רובו של השמן ששון רבי יצחק צור, מח"ס פירוש צור המור רבי יהושע (שם) שנדוך, מחו"ר מנו"כ (חיד) רבי סעדיה ברזילי, תימן, גני תקוה רבי משה פרוז, מייסד אור החיים בבני ברק רבי חיים דוד הלוי, רבה של ראשון לציון ות"א, מח"ס מקור חיים פסקי דין ח' חלקים

יום רביעי י"ג אדר

רבי מסעוד תשואל, ראב"ד טבריה וחספה, תשובותיו נותרו בכת"י וחלקם הודפסו בסו"ס ישא איש תרס"ט רבי דוד עבדאללה סופר, בגדד, כתב ספרים רבים שנותרו בכת"י רבי שלמה אלכצראוי, בגדד ותל אביב. מח"ס דבר שלמה עה"ת רבי יוסף מוססה, ראש השו"ס בירושלים

יום חמישי י"ד אדר

רבי שם טוב בן וואליד, מדייני טיטואן (מחוק) רבי סעדיה אבן דאן, פאס (מחוק) רבי משה מלכה, תודגא (מחוק) רבה של פ"ת, מח"ס שו"ת מקוה המים ונסיפי המים עה"ת

יום שישי ט"ו אדר

רבי יצחק אבולעפית, ראב"ד דמשק (מחוק), טבריה ושם מנו"כ מח"ס פני יצחק ה' חלקים רבי דוד ברדע, דיין בתוניס רבי עזרי דיעי, גר בא, תלמיד רבי מרדכי סגרון. רבה של צפור הגלילית מח"ס דעה והשכל האגדה תשנ"ט

